

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Гана Минкова Гечева
ПУ „П. Хилендарски“, Биологически факултет

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по: **област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, докторска програма Екология и опазване на екосистемите**

Автор: Александър Емилов Петров

Тема: Сравнително проучване върху някои аспекти от екологията на лисицата (*Vulpes vulpes* L., 1758) и бялката (*Martes foina* Erxl., 1777) в местообитания от различен тип

Научни ръководители: доц. д-р Ивелин Алдинов Моллов (ПУ „Паисий Хилендарски“) и проф. д-р Евгений Георгиев Райчев (Тракийски университет)

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед №РД-21-2268 от 10.12.2024 г. на Ректора на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научно жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Сравнително проучване върху някои аспекти от екологията на лисицата (*Vulpes vulpes* L., 1758) и бялката (*Martes foina* Erxl., 1777) в местообитания от различен тип“ за придобиване на образователната и научната степен „доктор“ в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, докторска програма Екология и опазване на екосистемите. Автор на дисертационния труд е Александър Емилов Петров – докторант в редовна форма на обучение към катедра Екология и опазване на околната среда с научни ръководители доц. д-р Ивелин Моллов и проф. д-р Евгений Райчев.

Представеният от **Александър Петров** комплект материали на електронен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ.

2. Актуалност на тематиката

Представеният дисертационен труд разглежда хранителния спектър и денонощната активност на лисицата и бялката. В контекста на опазване на биоразнообразието и по-конкретно дребни хищници като лисица и белка, тематиката е актуална и има пряк принос към научно-обосновано смекчаване на конфликта “човек - дива природа”.

3. Познаване на проблема

Докторант Петров показва много добро познаване на съществуващата литература. Литературните източници са прецизно подбрани като обхващат ролята на хищниците в екосистемите, описание и разпространение на изследваните видове и тяхната хранителна екология и денонощна активност.

4. Методика на изследването

Избраните и приложените методи са в съответствие с основната линия, очертана от целта и задачите. Проучени са различни типове местообитания (планински, защитена територия; защитени зони и райони, повлияни от селско стопанство) в периода 2021-2022 г. Използвани са фотокапани. Статистическата обработка е извършена с PAST.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е структуриран стандартно на 104 страници. Включва осем раздела (Увод, Литературен обзор, Цели и задачи, Материал и методи, Резултати и обсъждане, Изводи, Приноси, Литература). В допълнение са представени две приложения

със снимков материал. Текстът е илюстриран с 3 таблици и 33 фигури. Обхванатата литература има значим обем: 275 източника, от които 35 на кирилица и 240 на латиница.

Проучванията на хранителната екология се основават на обработка на 1440 проби от екскременти, в които са регистрирани значителен брой хранителни компоненти. Представени са 11 извода и са формулирани 2 оригинални и 3 потвърдителни приноса, които са безспорни и приемам напълно.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

По темата на дисертационния труд са представени 5 научни публикации, които покриват изискуемия минимум от 30 т. Във всички публикации докторантът е първи автор.

Познавам Александър Петров като дипломант и докторант към катедра „Екология и ООС“, Биологически факултет. Участвал е активно в дейности на катедрата като научни конференции и студентски практики. Оценявам високо личното участие на Александър Петров в публикуваните трудове, както и давам висока оценка на дисертационния труд.

Освен дисертацията и свързаните с нея научни публикации, той е автор на роман, научно-популярни статии за списание „8“, както и е водещ на образователно предаване за българската природа „Пъдпъдък дейли“. Той е призван да пише и говори за природата и да вдъхновява нейното опазване, осъществявайки естествено връзката между научните среди и широката аудитория.

7. Автореферат

Авторефератът се състои от 32 страници, отговаря на всички изисквания като следва съдържанието на дисертацията и отразява основните резултати и приноси.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Познавайки възможностите и таланта на докторант Петров, вярвам че той ще разпространи широко резултатите, по-специално незначителните щети върху домашни птици и паралелно с това ползите за селското и горското стопанство, с което да подпомогне опазването на двата вида.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд показва ясно, че докторант Александър Петров **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Екология и опазване на екосистемите като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“* на Александър Емилов Петров в област на висше образование: 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, докторска програма Екология и опазване на екосистемите.

08.01.2025 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Гана Гечева)